

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor., pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

4-rii de Duminecă pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

CENTRU POLITIC.

(R) Redeșteptarea națională și viața noastră politică începe la 1848, d'odată cu ivirea pe scenă a marelui Șaguna. Și fiindcă între toți contimporanii săi, marele arhierou a fost cel mai distins și, până acum, incontestabil, cel mai mare bărbat politic al Românilor de sub sceptrul Habsburgilor, era natural, ca în *giurul lui* să se închiege falanga de bărbați, care în mijlocul vicisitudinilor ce au urmat după revoluție a știut să asigure poporului român atâtea succese reale.

Ori unde s'ar fi așezat Șaguna: la Brașov, Alba-Iulia, Cluj ori chiar la Făgăraș, desigur că centrul vieții românești acolo era. Nu locul face adică pe om ori pe oameni, ci omul sfințește locul.

E o întâmplare, norocoasă pentru Sibiu, că Șaguna a stat în acest oraș. Dacă providența îl destina Românilor greco-catolici și ar fi stat în Blaj, desigur Blajul era să fie centrul de viață politică a Românilor.

Tot atât de sigur este, că dacă și după moartea lui Șaguna Sibiu s'a menținut ca centru politic, cauza este, că el a format o școală politică puternică, cu aderenți de talia unui Nicolae Popea, Nicolae Cristea, frații Brote, Bechnitz, Dr. Barcian, Comșa și alții, cari de asemenea erau sibieni. Ducându-se însă N. Popea din Sibiu, adepții lui Șaguna au pierdut stâlpul cel mai puternic, și nu numai pe teren bisericesc, dar și pe cel politic, în măsură ce și-a sporit ceata mitropolitului Miron și nepotul său Partenie Cosma, adevărații șaguniști și-au pierdut terenul de sub picioare, ear desorientarea între Români devine tot mai mare.

Sub presidenția d-lui Babeș comitetul național ajunge să țină ședințe în modesta comună Capâlnaș de pe Mureș, pentru-că începuse gravitatea în *giurul persoanei* d-lui A. Mocsonyi.

Ear în ajunul procesului Memorandului comitetul ține ședințe la Cluj. Tot la Cluj s'au adunat Români, în 7 Mai 1894, să facă cea mai grandioasă manifestațiune națională. Așa cereau *necesitățile vremii*. După criza de asemeni, restul de comitet condus de dl Rațiu a ținut nu odată șfat în Cluj.

Ceea-ce dovedește, că centrul politic al unui popor nu poate fi determinat de *considerațiunile geografice*, ci îl determină gruparea de oameni, cari dintr'un anume loc se știu impune celorlalți frați de luptă. Altfel cum era să ajungă Sibiuul centru, când de altminteri e situat la periferia masei mari a Românilor?

Scriem acestea drept răspuns la un articol judicios al confracților dela „Tribuna”, cari în primul lor articol dela 13/26 c. riscă să afirme:

„Cea mai măreață faptă din trecutul nostru politic mai recent, e pe cale de a fi, nu nimic, ci înnegurată. Pentru că se manifestă dorințe din o anumită parte, de a rupe cu trecutul nostru politic, și de a

muta centrul politicii române dela Sibiu, la — Arad de es.

„Asta nu însemnează alta, decât *spargerea solidarității*, decretată cu atâtea însuflețiri în toate conferențele noastre naționale.

„Asta nu însemnează alta, decât marea apăsătoare pe moara contrariilor nostri, pentru că atunci, când pe cale volnică și ilegală s'a sistat funcționarea partidului nostru și a comitetului nostru național, nu s'a intenționat alta, decât tocmai aceea, ca în partidul nostru să se provoace o desorientare, să se spargă partidul în mai multe fracțiuni, dintre cari fiecare să lucreze, politicește, de capul său, fără busolă și fără conducere centrală.

„Nu putem protesta destul de energic în contra acestor tendințe, și nu putem vesteji din destul purtarea acelor, cari vreau să se facă vinovați de această crimă de *iesă națională*...”

Va să zică: după ce s'a dovedit cu vîrf și îndesat, că dl dr. Rațiu, cu ai săi Coroianu, Tilea și ceilalți nu mai sunt capabili de nici un fel de acțiune; după ce este cert, că azi în Sibiu terenul e stânjănit de dl Cosma și oamenii săi, ear d. Rațiu a rămas ca cucul, tendința altora, din alt oraș, să urnească din loc carul înglodat și să pornească lupta *suspînînd același program național*: pentru confracții dela Sibiu este „a rupe cu trecutul nostru politic”. Ear a nu mai gravita la Sibiu, unde dl Rațiu de altfel n'a fost nici odată persoană, în *giurul căreia* să se graviteze, că d-lui a fost *adus* la Sibiu, din necesitate, dar n'a știut să închege în *giurul* său, ci din contră, a *împrăștiat* elementele de luptă, — zicem: după părerea confracțiilor dela Sibiu asta însemnează „a merge fie-care după capul său, fără busolă și fără conducere centrală”...

Dar, stimați confracții centrali, — până acum se intitulau „autorizați”: n'ați face bine să ne spuneți, că de șase ani mărimile acelea din centru pe cari le numiți *busola națiunii*, la ce anume treburi naționale au condus partidul național? Că noi și publicul mare — nu știm decât despre flascau dela Blaj, când dl Rațiu voise a face un nou 3/15 Maiu (dar nici d-sa n'a avut curajul să meargă la Blaj!) și despre altă întrunire proiectată să fie mare, dar care s'a înecat în celebrul „pahar de bere” la Pankiewicz.

Ori să vă socotim ca acțiuni epoca desfrînată daianistă, care ci-oă decapitase, politicește, pe Lucaciu, Mangra, aici acasă, ear dincolo pe Sturdza!...

Dar, pentru a dovedi, că noi nu mai binele neamului îl urmărim; că cu credință servim programul național, că ținem la solidaritate și de dragul ei știm să ne călcăm pe inimă, e destul să amintim, că în toamna anului 1897 am trimis la Sibiu pe cel mai intransigent dintre noi, pe V. Mangra, ca împreună cu dl Rațiu să inițieze o mare adunare a Românilor și pentru adunarea măreață ce noi am ținut apoi în Arad, invitase pe dl Rațiu să stea în frunte. Cine-l de vină dacă d-sa și cel din *giurul* său țin să se illustreze cu o absolută — pasivitate?

Națiile, și mai ales cele oprimate, nu se pot conduce de oameni cari stau după cuptor...

Intre toți Români cu inimă și cuminte, aserțiunea, că noi am comite o „crimă de lesă națiune” încercând, cu gândul cel mai curat, să punem umărul și să pornim din loc carul înglodat de venerabilii „centrali”, va fi produs un resens! Discutând astfel, „Tribuna” revine la orgiile daianiste, care cu sufletul său negru vede în toate numai tradare și ani de zile, ca un Don Quichote s'a răboit în contra celor mai buni Români, pe cari îi socotia dușmanii ai neamului.

Cred onorații nostri colegi, că reluând discuția în acest stil, ar folosi cauzei naționale?

Crisă ministerială. „Information” aduce știrea unei apropiate crize ministeriale parțiale în *sînul* guvernului unguresc. De asemenea circulă și în cercurile „liberale” vestea unui conflict nelămurabil între primul ministrul Széll și ministrul de finanțe Lukács László.

Intre cei doi miniștri e o divergență absolută în privința atitudinii ce are să ia guvernul în chestiunea convenției vamale și comerciale cu Austria.

Ziarul baronului Bánffy se bizuie a crede că Lukács, care a fost ministru și sub guvernul numitului, va eși biruitor, zădărniciindu-se astfel intrarea lui Horánszky în minister, în locul lui Lukács.

Ziarele maghiare mai serioase cred că Lukács va trebui să place, căci abilul diplomat Széll de astă-dată n'a reușit să netezească diferendul.

Nomenclatura orașelor săsești. Cetim în „Koelnische Zeitung” din 14 Ianuarie:

„Orașele săsești din Transilvania s'au adresat societăților germane de geografie și etnografie, cerându-le sprijinul în contra maghiarizării numelor topografice. O asemenea cerere din partea consiliului municipal al Sibiului a sosit și la „Verein für Erdkunde” din Saxonii și n'a rămas fără rezultat.”

Rezultatul semnalat aici este, că societățile germane se vor întreprinde, pentru-că în toate *allasurile*, în cărțile de geografie și în alte cărți de știință, să se mențină numele germane istorice ale orașelor săsești din Transilvania și nu în forma maghiarizată.

Eată un succes, pentru care îi felicităm pe confracții nostri Sași.

Maghiarizarea considerată drept o alienație mentală. Societatea medicilor din Budapesta, compusă în mare majoritate din evrei patrioți, a hotărât boicotarea librăriei Lehmann din München — librărie, cu care toate cercurile medicale stau în legătură — din cauza că, proprietarul aceleia nu voia să recunoască pe „Budapest”, ci continua a scrie pe adresă „Ofen-Pest”.

Librarul din München a răspuns la această hotărâre a corpului medical, următoarele:

„Amenințarea d-voastră, că-mi veți boicota firma, dacă nu mă voi lepăda de naționalitatea mea, este așa de imorală, încât nu pot privi decât cu dispreț la acei oameni, cari nu se sfiesc a-mi face o propunere atât de obraznică.

„Dacă de exemplu în *sînul* medicilor din München sau din Londra s'ar face propunerea, ca să se boicoteze firmele franceze, din motiv că ar scrie adresa Munich și Londres în loc de München și London, toți acei medici ar fi considerați de-a dreptul copți pentru casa de nebuni. Cu stimă: I. Lehmann.”
Bravo, d-le Lehmann!

Zile grele.

— Articol din afară. —

(S. B.) Nici-odată poate, poporul român n'a fost cuprins de o frământare mai generală, ca aceea, în care se află astăzi, în toate părțile în cari vremea și soarta l-au așezat.

România, centrul firesc al vieții naționale române, trece chiar ea prin zile grele încercări. Nori grei se ridicaseră, și nici astăzi nu e senin încă orizontul mândrului regat. Nesocotitii de Bulgari, în vară tocmai aruncaseră tăciunii unui răboiu, ear înăuntrul țării se deslănțuise o criză economică, care durează încă și astăzi.

Noi, Români din țările corcanet ungare, de asemenea trecem prin o criză neasemnat de grea. Toate arteriile vieții noastre naționale sunt legate, toate mișcările vieții noastre publice înăbușite; ne abucumăm ca nici odată mai înainte.

În Bucovina valurile slavismului se lovesc cu furie de existența coboritorilor vechi Moldove și din nefericire Români dau mereu încredere, ear Rutenii spriginiți de guvernul austriac, înaintea.

În Macedonia, situația fraților noștri de acolo inspiră destule îngrijiri, nimeni nu știe ce poate aduce ziua de mâine și în ce chip se va regula soarta lor istorică în viitor.

Astfel Români, ori și unde ar fi ei, sunt atacați pe toată linia, siliți a-și stringe rîndurile, a-și uni puterile și a se îmbărbăta ca să-și apere libertatea de dezvoltare și existența lor națională.

Nu voim a căuta vre-o legătură între cele ce se petrec în România și între cele ce se petrec la noi sau în Bucovina ori în Macedonia. Știm, că toate pornesc dintr'o singură cauză, toate tind către același scop, numai forma e schimbăcioasă, ea se strămută după timp și împrejurări.

O întrebare însă ne dictează impresia acestei situațiuni extraordinare.

În fața acestor primejdii înălțate jur-imprejurilor lor, — au Români pretendenți destulă forță de rezistență, puteri suficiente, pentru a se apăra cu succes de atacurile îndreptate de odată în același timp și în același fel? Căci tocmai pentru-că lupta se da în această formă, toți sunt avisați numai la propriile lor puteri; nu pot conta nici unii la ajutorul celorlalți, fiind deopotrivă angajați și epuizați pretendenți.

Răspunsul la întrebarea ce ni-am pus nu e unul, e tot atât de diferit, ca și locurile, în care ei trăiesc, ca și împrejurările, între cari ei luptă.

Soarta Românilor din regat în definitiv este în mâinile lor proprii,

viitorul lor în mare parte e condiționat de înțelepciunea și patriotismul lor însșiși. Luptele politice ale fraților noștri din Bucovina sunt grele, ei însă luptă conștiinți și cauza națională câștigă tot mai mulți luptători între ei. Românii din Macedonia în sfârșit au fost veacuri îndelungate ca perduți și se ivesc azi ca un fel de mort înviat în mijlocul popoarelor balcanice.

Ce se întâmplă la noi?

Doar nici într-o parte nu s'a dat luptă națională mai virulentă și mai energică, ca la noi Românii din țările coroanei ungare. Un bărbat frunțos de dincolo ne caracteriza, ca și formând noi partea cea mai eroică a neamului românesc.

Dar', de ce am tăinuit? E cert, că chestiunea națională la noi e în o fază de stagnație, că focul sacru ce ne însuflețea mai anii trecuți s'a tins din inimile noastre, iluziile sfinte au perit și s'au schimbat în decepțiuni amare; s'a nimicuit tot ce aveam mai ideal și s'a coborât nivelul moral al neamului în toate.

Tochmai pentru aceste cuvinte, zilele sunt grele și mai grele sunt la noi decât pretutindenea.

Unde sunt sirele luptătorilor? Unde sunt conducătorii? Tinerimea, corpul cel mai bun conducător de entuziasm, de idei mari și frumoase, unde e?

Trist spectacol. Trist, pentru că probează lipsa noastră de statornicie și că prilegiul adversarilor noștri de a ne crede oștiti de o cauză, care ar trebui să-și pară sfântă și scruță Români, ajuns la vârsta bărbăției, ajuns la maturitatea intelectuală și morală.

În timpul războiului, va veni o vreme de lucruri să se sfârșească și de aceea credem, că se vor fi găsim încă oment de inimă, cari să simtă și să înțeleagă și să voiască a relua lupta, se vor fi găsim încă bărbăți însuflețiți, cari să ia steagul, care sfâlțase atât de măndru, din mâinile neputincioase în cari se află.

E o chestiune de onoare națională, o chestiune de a fi ori a nu fi, a ne închegea șirurile, a ne consolida într-o nouă falangă, conștiinți de situația actuală și de menirea în viitor a poporului, din care facem parte.

Fie însă trecutul și o școală. Sunt convins, că nimeni nu a stricat mai

mult neamului românesc, decât aceia dintre noi, cari calumniându-și conducătorii, făcându-și trădători pe cari poporul îi idealisase, i-au distrus cele mai frumoase iluzii, i-au făcut să aibă decepțiuni atât de colosale. Dar' timpul recriminărilor a trecut. Să-și lăsăm trecutul și înainte de toate să uităm. Ziua de astăzi își are datoriile sale mari și grele. Să luăm deci din trecut numai învățămintele ce ne pot fi spre folos pentru ziua de astăzi și pentru viitor.

Bărbații integri, cari au mai rămas din vechea gardă, pășesc înainte, alături de ei vor pute aștepta și lua multe puteri noi, tinere și viguroase, ear' în urma lor vor afla poporul vecinilor isvor de însuflețire curată și neprihănită.

Marea majoritate a publicului românesc, nu numai că nu se poate simți obosită, ci dimpotrivă cere organizație nouă, cere luptă înțetă, ca chestiunea națională să poată lua nouă avânt.

Stăm în fața alegerilor generale pentru parlamentul țării. Massele române stau neorientate și indiferente.

Să sperăm că această indiferență n'are să intre în firea noastră, să sperăm că în definitiv ne-am păstrat conștiința clară despre situația în care ne găsim și că nu e nevoie decât de o organizare a forțelor noastre, ca toate calitățile ce au distins luptele neamului nostru, de nou să se trezească în noi și să ne încălzească întru apărarea intereselor noastre comune în aceste zile grele.

Primejdia Ovreismului.

Am arătat, în diferite rânduri, primejdia ce dă peste țară dinspre nord, unde așa nișii khazari, Ovreii poloni, s'au înstăpânit ca niște paraziți asupra populațiunii bășinase.

Egán Ede, comisarul trimis de guvern să studieze chestia rutenă era să cadă însă victimă, pentru că îndrăsnise și el să-și ridice vocea.

Vine însă acum un Ungur independent și neaș, Bartha Miklós, și într'un ciclu de articoli, pe cari îi publică în „Ellenzék” din Cluj, eată cum îi descrie pe jupânii perciuinași. Publicistul

scrie pe baza studiilor ce a făcut anul trecut la fața locului:

„Khazarii. Jidan totdeauna a fost și totdeauna va fi; pretutindeni a fost și pretutindeni va fi. Sub seriu și pe fața pământului: n'am umbat vr'un ținut, vr'o țară, unde să nu fi fost jidan. Pe creasta munților, pe malul mării, în adâncimea minelor, — unde se muncește și unde nu se muncește, la loc scutit și la loc cu primejdie, în pace și în războiu, la câmp și în fabrici, în prăvălii și între hamalii din porți — pretutindeni găsești jidanul.

Khazari însă nu s'au pretutindeni. Sub numele de khazar eu înțeleg pe jidanul polonez. Nu folosesc acest nume general, deoarece-vreau să cruț pe biata nație polonă, de a-și pune numele în astfel de legătură. Și nu-l folosesc și pentru că, fiind că cuvântul jidov este o noțiune confesională, religioasă. Ear eu vreau să mă feresc chiar și de aparența acuzei, că aș fi condus de considerații confesionale-religioase.

Nu că doar' sub influența credinței și pe temeiul efectului educației, scriitorul n'ar fi în drept să judece vr'un popor. Au făcut-o asta foarte mulți și o și fac, fărâca să scape în chip necesar cumpăna adevărului obiectiv. Competența de drept a criticilor se estinde asupra tuturor ramificațiilor religiei. Nici nu se poate temeinic pricepe starea sufletească a unui popor, cursul dezvoltării și caracterul lui, dacă nu se are în vedere influența, ce-o exercită asupra lui viața religioasă...”

După-ce se scusa înainte jidanilor pentru „îndrăzneala”, cu care va spune despre ei cele de mai la vale și laudându-i d'abinele pe cei din vremuri așezăți în țară, dl Bartha continuă din cuvânt în cuvânt astfel:

„În părțile de sus ale țării noastre khazarii au început să navalească în anul 1868 și înainte de aceea au venit ei și s'au dus și ear s'au întors de s'au stabilit aici Un bătrân khazar, pe care ținutul din giurul comunei Zugó îl botezase „baron”, eată ce mi-a povestit:

— Și noi suntem indigeni; cetățeni ai Ungariei. Și noi merităm scutul statului.

— Când te ai stabilit aici? — îl întreba eu.

— Eu? Eu aici m'am născut; și tatăl meu și moșul meu s'a născut aici.

— Ai atestat matriculară d-spre asta?

— N'am! Dar vino cu mine, Dle, în cimitir; acolo-ți voi arăta monumentele mor-

mintelor. Au acelea atâta valoare cât ar serisoarea.

E, în adevăr, puternic acest document. Cel-ce mormintele invoacă drept mărturie acela — Imi gândiam — în adevăr e crescut cu pământul acesta, cu interesele mari și nobile ale acestui pământ. Cu un sentiment de simpatie ce mi-a deșteptat, întrebai mai departe:

— Câte jughere ai din pământul patriei?

— Pușine. Numai atâta am, cât a fost silit să iau dela datorăși mei scăpătați.

— La licitație?

— Da!

— Nu te-a ispitit nimic să cumperi pământ, din mână liberă?

— Ce să mă fi ispitit? Pământul e răgheșeft. Trebuie să muncești pe un teritoriu mare pentru un folos mic. Apoi îl leagă pe om de un loc. Cu banii mei, cu cărciuma și cu prăvălia mea pot să merg unde vreau. Pământul însă nu pot să-l încarc nici pe car, nici să-l duc în spate.

— Câți boi de jug îi?

— Numai cai țin; cu astia-mi cară coolul și alt negoț.

— Cu cai ari și pământul?

— Eu nu ar, nu port economie. Pământurile mi le dau în arandă și în parte la țărani. Nu se rentează aici truda cu lucrarea pământului.

Simpatia ce mi-o deșteptase, dispărî din mine. Conversația o duceam pe nemțește; eu rupeam limba, el o strica. În final agrău ungurește:

— Nu știu ungurește, — zise el.

— Fost ai soldat? — îl întreba.

— În vremea aceea miliția nu era așa de strict observată. Numai cel pușin dădă erau înrolați atunci.

— De câți ani ești?

— De șapte-zece și patru.

— Înainte de asta cu 52 ani erai tot mai de 22 ani. Atunci totuși ai servit în honvezime?

— N'am servit. Soldat se face om numai dacă-ți — „musat”. Pe-atunci noi aici în pasul Verecke, toți ne ocupam cu cărcășia.

— Pe seama Muscalilor?

— Da!

— Plătiau bine?

— Ei, ba bin' că nu! Așa gheșeftur n'am făcut noi în viața noastră.

Pomul de Crăciun.

(Urmare și fine).

„Mai tare, mai tare!” ne îndeamnă tată cu bunăvoință.

Incepem earăș, acum cevaș mai tărișor; dar glasul nostru suna nu știu cum, așa de curios; ne oprim, tușim, ne uităm unul la altul, începem din nou, — earăș ne împedecăm, greșim șirul, ne perdem tot mai rău, sora mea începe să zimbească, — până ce odată ne trezim amândoi copii într'un hohot de ris...

Atunci tatăl meu, scârbit de atâta sacrilegiu, ne prinde iute de spate și cu un ghiont ne aruncă afară din odaie, drept în bucătărie.

Ce-o fi zis după aceea, n'am auzit. Dar noi n'am mai dat față toată seara cu el, mama ni-a dat ceva de mâncare și am stat cu servitorimea într'un colț al bucătăriei, până ce tata s'a culcat.

Ne făceam, de altfel, gânduri mai senine, că poate adona zi tata va fi mai îngăduitor și ne va ierta. Așa ne încurajă mama.

La urmă ne-au culcat, dar cu sufletele destul de amărâte...

Dimineața pomul de Crăciun dispăruse din odaie: am aflat, că tata poruncise de dimineață să-l ducă afară și să-l așeze în mijlocul bisericii, în fața ușii altarului. Nu înțelegem, ce rost poate avea un pom în biserică! Nici mama nu înțelega. O slugă spunea, că pomul trebuie sfântit, pentru că ne-am purtat rău aseară și am ris la rugăciune. Ne era cam rușine de slugă, nu'i vorbă, dar ce era să facem? Tata nu voea să ne vadă în ochi. Plecase fără vorbă la biserică.

Am plecat și noi copiii cu mama la biserică. Cu toate suferințele, nici odată nu m'am dus așa de bucuros la biserică, cum m'au dus atunci.

Intr'adevăr, pomul nostru sta neatins în mijlocul bisericii. Ni-se părea cevaș mai mic. Luminările erau stinse, dar totuși era pomul nostru de aseară, cu toate bunătațile de acasă pe el.

Sfânta slujbă era acum pe la sfârșit când tata a eșit în ușa dela altar și a început a rosti o predică. Mama și sora mea plecase acasă, ca să nu rămână casa prea mult pustie; eu am rămas, dar' nu înțelegem vorbele preotului, mă uitam mai mult

la pomul nostru. Predica nu se isprăvisc, și deodată cuvintele ei străbat la urechile mele, pline de înțeles, dar' grozav înțeles! Tata zicea din ușa altarului cam așa: „Oameni buni, eu știu, că bunul Dumnezeu v'a dăruit și vouă copii; unii dintre voi veți avea copii buni sau chiar foarte buni; de aceea eată eu vreau să le fac lor o bucurie, și vă poflesc pe toți aceia, care aveți copii buni, să veniți cu ei aici la pomul acesta, și să vă alegeți din el ori-ce vă place, căci pomul acesta al vostru este!”

Auziam foarte bine, vedeam pe tata, el fusese cuvânta din ușa altarului, — și cu toate acestea Imi părea că visez un vis urât. Era doar' cu neputință!...

Dar' eată un om se desfăce din grămădă, se apropie cu un copil în brațe de pomul de Crăciun; mafeată și al doilea... al treilea... al patrulea, toți cu copii... Cel dintăiu rupe din pom... rupe și al doilea... N'am mai putat privi. M'am îndesat printre mulțime și am alergat acasă nebun. Am plâns, am sbierat, am spus mamei, surorii, în vorbe deșirate ceea-ce am văzut și am auzit: ele nu înțelegau nimic din toate vorbele mea desprăvă, până când au venit alții, de li au explicat întreg desastrul ce mă copleșise...

A sosit și tata acasă dela biserică. Cu toată răbdarea ei, acum și mama își cară pierduse cumpătul:

„Bine omule, zise mama, ești tu bărbat cu mintea întregă? Pentru aceea a cheltuit atâta sumedenie de bani pentru un pom, ca să-ți cinstești la niște copii de băntăoci? Da! Se înțelege, ca să îndopi pe toți calicii cu prăjituri și bomboane, că vei d-ta, astea-s mâncări pentru ei! De copii altora te-ai îngrijit tare bine; pentru copiii tăi n'ai leac de inimă!... Popă ești tu?”

Și haid, și haid, nainte tot așa, și cu ca omul foarte năzâjit...

Ei! Ce să faci bietul tată? Poate, că acum i-o fi părut rău de ce făcuse, că a tăiat molcom.

Ear' mama plângea; în vreme ce mă cară copiii urlam, urlam, de ne sfârșiam...

Am stat apoi frumuseț toată ziua de Crăciun în pat, bolnavi, plânși, cu durere de cap, cu febrințeli, și cu limonadă.

Acesta a fost cel dintăiu și cel dintăiu urmă pom de Crăciun la casa noastră.

E. Hodoș.

„SENTINELA“ institut de economii și credit ca societate pe acții.

Convocare.

P. t. acționari dela „SENTINELA“ institut de economii și credit ca societate pe acții se învită prin aceasta a participa la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ține în Satul-nou (Réva-Ujfalú) în 13 Februarie 1901 st. n. în localul institutului la 10 ore a. m.

Ordinea zilei:

1. Deschiderea și constituirea biroului adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
3. Aprobarea bilanțului.
4. Absolutorul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
5. Impărțirea profitului curat și fixarea dividendelor.
6. Presentarea proiectului pentru modificarea statutelor.
7. Alegerea a doi membri în direcțiune.
8. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere.
9. Eventuale propuneri (conf. §-lui 26 pt. g. din statute).

Satul-nou, (Réva-Ujfalú) în 24 Ianuarie 1901.

Direcțiunea.

NB. La adunarea generală pot participa numai acei acționari cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte în registrul de acții și își depun acțiunile cu cupoanele la casa institutului cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală. (§. 16 st.)

Activa		Contul Bilanțului.				Pasiva	
		Coroana	fl.		Coroana	fl.	
Casa în numerar		3.675	59	Capital de acții (800 acții à C. 100)	80.000	—	
Cambii cu giranți (1796 buc.)	Cor. 265.389.92			Fondul de rezervă	Cor. 15.813.80		
Cambii cu acoperire ipotecară (527 buc.)	Cor. 126.218.—	391.607	92	Fond de rezervă disp. p. ev. perd.	Cor. 3426.20		
Imprumuturi ipotecare		18.875	—	Fondul cultural filantropic	Cor. 300 —		
Avansuri pe efecte (Lombard)		2.067	—	Fondul de pensune	Cor. 2000.—	21.539	
Efecte proprii		3.989	74	Depuneri spre fructificare:			
Mobilierul				pe lângă libele	Cor. 157.927.45		
10 0/0 amortisare	Cor. 1315.84	1.184	26	pe cont curent	Cor. 415.14	158.342	
Casa proprie (Nr. 814)		4.800	—	Cambii reescomptate (307 buc.)		140.586	
Realități proprii		593	92	Depozite de casă		3.874	
Diverse conturi debitoare și interese restante		2.128	41	Dividendă nerecitată (1899)		63	
				Interese transitoare anticipate		6.293	
				Diverse conturi creditoare		308	
				Profit transpus din anul 1899	Cor. 275 —		
				Profit curat în anul 1900	Cor. 18.134.49		
					18.409	49	
		428.912	84		428.912	84	

Perderi		Contul Profitului și Perderilor				Profit	
		Coroana	fl.		Coroana	fl.	
Interese				Interese:			
după depuneri	Cor. 9.322.95			de escompt	Cor. 41.935.04		
reescompt	Cor. 8.933.07	18.257	10	lombard	Cor. 258.70		
cont curent	Cor. 1.08			hipotecare	Cor. 1863.83	44.057	
Contribuția:				Diverse venituri și proviziuni		1584	
directă	Cor. 1441.56			Profit transpus din anul 1899		275	
comunală și taxă camerală	Cor. 434.41						
10 0/0 după interese capitalizate	Cor. 844.45	2.720	22				
Spese:							
spese de birou (lemne, luminat, tipărituri etc.)	Cor. 1215.22						
porto postal	Cor. 359.16						
salariul funcționarilor	Cor. 4687.81	6.332	19				
chiria localului (pe 3 luni)	Cor. 70.—	131	58				
10 0/0 amortisare din mobiliariu							
Competințe de timbru:							
după salariu	Cor. 21.16						
tantiamă	Cor. 9.72						
dividendă	Cor. 20.80						
mandate de plată	Cor. 15.32	66	—				
Profit transpus din anul 1899	Cor. 275.—	18.409	49				
Profit curat în anul 1900	Cor. 18.134.49						
		45.916	58		45.916	58	

Satul-nou, 31 Decembrie, 1900.

P. Stoica, m. p.
director executiv subst.

Pentru contabilitate:
T. I. Marcu, m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

I. Neagoe, m. p. Dr. A. Birescu, m. p. St. Popa, m. p. Damian Popescu, m. p. St. Negru, m. p. Zs. Gașpar, m. p.
G. Ortopau, m. p.

Conturile prezente le-am examinat și aflat exacte.

Satul-nou, 24 Ianuarie, 1901.

Comitetul de supraveghiere:

Nicolae Popoviciu, m. p. Joane Gașpar, m. p. Adam Magiar, m. p.
Timotei Popoviciu, m. p. Teodor Petrișor, m. p. Ioan Rașul, m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere către adunarea generală.

Onorată adunare generală!

Examinând registrele, bilanțul și contul profitului și al perderilor, conform §-lui 40 din statute, le-am aflat în cea mai bună ordine; asemenea controlând și administrarea în decursul anului, precum și propunerile direcțiunii în privința împărțirii profitului curat, suntem de acord cu acelea și punem a da direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutoriu.

Satul-nou, 24 Ianuarie 1901.

Comitetul de supraveghiere.